

Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik Görev Ekibi Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma (CSİK) Örnek Politikası

Cinsel Sömürü ve İstismar (CSİ), temel insan haklarının ve insani yardımın temel değer ve ilkelerinin kabul edilemez ihlalleridir. Hizmet sunduğumuz bireylerin cinsel sömürsü ve istismarı, insani yardım alanında ciddi bir başarısızlığı ifade etmekle birlikte tüm kişisel ve kurumsal değerlerimize aykırıdır. Bu durum vicdana aykırı ve tahammül edilemezdir, çoğu zaman suçtur.

Bu Örnek CSİ Politikası, bu konu hakkında politika düzeyinde standartları teşvik etmek amacıyla Etkilenen Topluluklara Karşı Hesap Verebilirlik (AAP) Görev Ekibi üyeleri tarafından geliştirilmiştir. Bu Örnek Politika, kuruluşu özgü politikaları değiştirmeyi değil, varsa, mevcut politikalara dâhil edilmesi gereken asgari standartları ve hususları teşvik etmeyi amaçlamaktadır. CSİK Politikası olmayan kurumlar, Politikayı olduğu gibi benimsemeyi tercih edebilir. Politika, UNHCR, UNICEF ve UNSG'nin ayrımcılık, cinsel taciz dâhil taciz ve yetkinin kötüye kullanılmasına yönelik Bültenleri, AAR Japan, Suriye Sınır Ötesi Müdahale, RET International ve IOM Acil Durum El Kitabı ve AAP Görev Ekibi üyelerinin mevcut Politikaları da dâhil olmak üzere mevcut küresel ve ülke düzeyindeki kaynaklara dayalı olarak geliştirilmiştir.

Giriş

Aşağıdakileri kabul eder,

- Cinsel sömürü ve istismar, güç dengesizlikleri bulunduğu ve bu dengesizlikleri sömürme fırsatları olduğunda ortaya çıkar. Çabalarımız bağlamında toplumsal cinsiyete dayalı köklü bir güç dengesizliğinden bahsetmek de mümkündür;
- CSİ'ye maruz kalan bireylerin ihtiyaçlarıyla birlikte, insan hakları ve çıkarları, her zaman için çabalarımızın merkezinde yer alır ve maruz kalan merkezli yaklaşım, maruz kalanın bilgilendirilip karar verme sürecine dâhil edildiği CSİ'yi önleme ve müdahale etme süreçlerine rehberlik eder;
- CSİ'ye uygun müdahaleler, Türkiye'deki CSİ Ağı ve AAP Görev Ekibi de dâhil olmak üzere, Türkiye'deki tüm insani yardım kurumları arasında güçlü bir koordinasyon gerektirir;
- CSİ iddialarına müdahale ederken zarar vermeme, gizlilik, güvenlik, ayrımcılık yapmama, maruz kalan bireyler için zamanında erişim ve müdahale ilkeleri yol gösterici ilkelere.

Tanımlar

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismardan Korunmaya Yönelik Özel Önlemler Bülteni (ST/SGB/2003/13) uyarınca,

- **Cinsel Sömürü**, hassas bir durumun, farklı güç ilişkisinin veya güvenin -bir başkasının cinsel istismarından parasal, sosyal veya politik olarak kâr sağlamak da dahil olmak ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere- cinsel amaçlarla fiili olarak istismar edilmesi veya buna teşebbüs edilip herhangi bir şekilde kötüye kullanılması anlamına gelir.

- **Cinsel istismar**, Zorla, eşit olmayan veya zorlayıcı koşullar altında olmak üzere cinsel nitelikteki fiili veya fiziksel müdahale tehdidi anlamına gelir.
- **Maruz kalan birey**, cinsel sömürüye ve/veya istismara uğrayan ya da uğramış olan kişi anlamına gelir. Bu politikanın kapsamı doğrultusunda, maruz kalan birey, uygulama ortağı taşeron(lar)ının çalışanları veya ilgili personeli de dâhil olmak üzere, insani yardım kuruluşları ve Türkiye'deki bağlı personeli tarafından cinsel sömürü veya istismara uğrayan kişidir.

Cinsel Sömürü ve İstismarın Önlenmesi

- Cinsel sömürü ve cinsel istismar, ciddi suistimal fiillerini oluşturur ve bu nedenle, derhal işten çıkarma da dâhil olmak üzere disiplin önlemlerinin gerekçesidir.
- Çocuklarla (18 yaş altındaki bireyler) herhangi bir cinsel faaliyet, yerel olarak reşit olma veya rıza yaşına bakılmaksızın, yasaktır. Çocuğun yaşının yanlış bilinmesi bir savunma değildir.
- Cinsel içerikli ilişki veya diğer küçük düşürücü, aşağılayıcı ya da sömürücü davranış biçimleri de dâhil olmak üzere seks için para, istihdam, mal veya hizmet alışverişi kesinlikle yasaktır. Bu, özellikle bireylerden kaynaklanan her türlü yardım alışverişini içerir.
- İnsani yardım kurumlarının çalışanları ve hizmet sunulan bireyler arasındaki cinsel ilişkiler, doğası gereği eşitsiz güç dinamiklerine dayandığından, kurumların çalışmalarının güvenilirliğiyle beraber bütünlüğünü zayıflatır ve **böyle bir ilişkiden cayılması şiddetle önerilir**.
- Yukarıda belirtilen standartlar eksiksiz bir liste değildir. Diğer cinsel sömürü veya cinsel istismara yönelik davranış türleri, insani yardım kurumlarının personelinin bağlı olduğu dâhili veya ek düzenlemeler ve kurallar uyarınca, yargısız işten çıkarma da dâhil olmak üzere idari işlem veya disiplin önlemleri için gerekçe oluşturabilir.

Önleme ve Caydırma

- İnsani yardım kurumları, cinsel sömürü ve istismarı önleyen ve bu Politikanın uygulanmasını destekleyen bir ortam yaratacak ve bu ortamın devamlılığını sağlayacaktır.
- Önlemeyi teşvik eden bir ortamın esasları, açıkça konuşmak ya da açıkça konuşmayı teşvik etmek, açıklığı yeniden sağlamak ve zorlu tartışmaları kolaylaştırmak ile tutarlı ve sürekli eylemler yoluyla sıfır tolerans göstermektir. İnsani yardım kurumları, eksik bildirimden neden olabilecek tutum, kültür ve güç dinamiklerini anlamaya aktif olarak dâhil olmalıdır.
- Kuruluşun Üst Yönetiminin, en yüksek davranış standartlarını koruyarak rol model olma, personel arasında açık tartışma ve diyalog kültürünü teşvik ederek güvenli bir ortam sağlama yoluyla CSİ'yi önleyip bunlara müdahale edecek sistemleri destekleme ve geliştirme sorumlulukları vardır. Her seviyedeki yöneticinin, bu ortamın devamlılığını sağlayacak sistemleri desteklemek ve geliştirmek için sorumlulukları vardır.

- Toplum içinde CSİ'ye yönelik farkındalık geliştirilmesine öncelik verilmelidir. Bununla birlikte, insani yardım kuruluşlarındaki yeni program ve strateji hazırlıkları, sistematik olarak CSİ risk analizini ve uygun önleyici tedbirleri içerecektir. Bireyler, topluluklar, personel ve ortaklar, önleme ve müdahalede müttefik olarak daha doğrudan yer alacak ve daha donanımlı olacaklardır.

Şikâyet ve Soruşturma

- Şikâyet mekanizmaları güvenli, toplumsal cinsiyete duyarlı ve bağlama uygun olacaktır. Yerleşik tüm şikâyet mekanizmaları, cinsel sömürü ve istismar iddialarının zamanında, tarafsız, bağımsız ve adil bir şekilde soruşturulmasını sağlayacaktır. Etkilenen topluluklarla, özellikle de en hassas olanlar ile istişare içinde geliştirilecek ve maruz kalan bireylere yönelik hizmetler ile bağlantılı olacaktır.
- Failler eylemlerinden sorumlu tutulacaktır. Yaptırımların sistematik bir şekilde işlemesiyle CSİ'nin herhangi bir biçimi için cezadan muaf olma durumu ortadan kaldırılacaktır. Zaman sınırı zorunlu olmayacaktır.
- Gizlilik ve maruz bırakılan bireylerin çıkarları, tüm durumlarda ve öncesinde göz önünde bulundurulacaktır. Misillemeye karşı korunma sağlanacaktır. Maruz kalan bireylere, süreç hakkında uygun şekilde güncel bilgi verilecek ve mevcut destek konusunda bilgilendirileceklerdir.
- İnsani yardım kurumları, her zaman çalıştıkları toplulukta bulunan herhangi bir CSİ göstergesine veya kanıtına karşı özellikle dikkatli olmalı ve vakaları derhal belirlenen CSİK odak kişisine bildirmelidir. Bu durum, bir üye ve/veya diğer harici kişiler tarafından gelen ya da failin kurumsal bağlantısının bilinmediği durumlarda dahi olası cinsel sömürü veya istismara ilişkin özel şikâyetler ve söylentileri de içerir.
- Çocukların dâhil olduğu vakalarda, bu politika kapsamına giren CSİ iddialarının önlenmesi ve bunlara müdahale edilmesine ilişkin alınan tüm kararlarda, çocuğun yüksek yararı ile çocuğun katılma ve dinlenme hakkı gözetilir.
- Cinsel sömürü veya cinsel istismar iddialarını destekleyecek kanıtlar varsa, bu davalar cezai kovuşturma için ulusal makamlara gönderilebilir. Herhangi bir durumda, idari prosedürler cezai kovuşturmanın yerine geçemez.

Harici Kuruluş ve Bireyler ile İşbirliği Anlaşmaları

- İnsani yardım kurumları, harici kuruluşlar veya bireyler ile işbirliği düzenlemeleri yaparken, bu kurumları veya bireyleri Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma Politikası hakkında bilgilendirecek ve bu kurumları veya kişilerden bu standartları kabul ettiklerine dair yazılı bir taahhüt alacaktır.
- Bu kurum veya kişilerin cinsel sömürü veya cinsel istismara karşı önleyici tedbirler almaması, iddiaları incelememesi veya cinsel sömürü veya cinsel istismar meydana geldiğinde düzeltici önlem almaması, kurumla herhangi bir işbirliği anlaşmasının feshi için gerekçe teşkil edecektir.